

องค์ความรู้ ภาษา-วัฒนธรรม

โดยสำนักงานราชบัณฑิตยสภา

คำไทยที่มาจากภาษาอื่น

เป็นสังเขปต่อไปนี้

คำในภาษาไทยจำนวนมากเป็นคำยืมที่มาจากภาษาต่างประเทศ นอกจากภาษาอังกฤษซึ่งเรานำมาใช้โดยการทับศัพท์หรือการบัญญัติศัพท์ขึ้นใหม่แล้ว ก็มีภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตที่มีการนำมาใช้ในภาษาไทยหลากหลายรูปแบบ บ้างก็นำมาใช้ทั้งคำโดยปรับรูปเขียนและความหมาย บ้างก็นำคำมาประสมกันตามหลักไวยากรณ์บาลีสันสกฤต หรือประสมคำแบบไทยแต่ยังคงเค้าตามหลักเดิม ด้วยเหตุนี้ จึงมีผู้ใช้ภาษาจำนวนมากไม่น้อยที่ไม่อาจแยกแยะที่มาของคำได้ และสอบถามมายังสำนักงานราชบัณฑิตยสภาอยู่เนือง ๆ หนังสือเล่มหนึ่งของสำนักงานราชบัณฑิตยสภาที่จะเป็นตัวช่วยชั้นดีให้ผู้อ่านสามารถใช้เป็นแนวทางในการแยกแยะที่มาของคำได้อย่างถูกต้องก็คือ หนังสือ คำไทยที่มาจากภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต ซึ่งได้รวบรวมคำในภาษาไทยที่มีที่มาจากภาษาบาลีและภาษาสันสกฤต และแสดงการประสมคำพร้อมความหมายไว้อย่างน่าสนใจ ดังตัวอย่างคำที่ยกมาพอ

คำว่า ฎีกา มาจากภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตว่า ฎีกา ที่แปลว่า หนังสือที่แก้หรืออธิบายอรรถกถา เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทยมีความหมายกว้างขึ้นอีก โดยหมายถึงคำอธิบายขยายความ; หนังสือที่เขียนนิมิตพระสงฆ์; ใบแจ้งการขอเบิกเงินจากคลัง; ใบบอกบุญเรียกร้อยร่ำที่ราษฎรทูลเกล้าฯ ถวายต่อพระมหากษัตริย์; ชื่อศาลยุติธรรมสูงสุดของประเทศไทยหรือหมายถึง การคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอุทธรณ์ที่คู่ความยื่นต่อศาลชั้นต้น เพื่อเสนอให้ศาลฎีกาพิจารณาพิพากษาหรือวินิจฉัยชี้ขาด

คำว่า ราชสันตติวงศ์ (ลำดับชั้นพระบรมราชวงศ์ในการสืบราชสมบัติตามกฎหมายเขียนว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พ.ศ. ๒๔๖๗) มาจากการประสมกันของคำ ๓ คำ ได้แก่ คำว่า ราช ที่แปลว่า พระเจ้าแผ่นดิน, ชนผู้รุ่งเรือง คำว่า สุนคติ ที่แปลว่า ความสืบต่อ และคำว่า วัศ ที่แปลว่า เชื้อสาย, ตระกูล.

อารยา กิสมงคลจิต